

- Добрий день. Формально, дуже дякую за згоду на інтерв'ю для нас. Я хотіла б спочатку формально представити ким ми є: мене звати Катерина Прищеп, я працюю в College Європи – Кампус Натолін. Ми реалізуємо проект, який називається „Три революції. Дослідження протестів в Україні 1990-2014 рік”. Партнерами цього проекту крім College Європи є головним партнером і ще нашим інституційним партнером в Україні є Києво-Могилянська академія і кілька міжнародно відомих інститутів, Гарвардський університет — інститут українських студій Гарвардського університету, Університет Алтберти, University College London — англійський університет. Ми збираємо свідчення учасників, учасників протестів, починаючи від Революції на Граніті, Помаранчевої Революції і Євромайдану. Ці матеріали, які ми записуємо будуть використовуватися для академічних цілей, тобто для аналізу, пошуку інформації і аналізу, і будуть використовуватися науковцями. Для цього ми записуємо ці матеріали. І це коротко про проект. І якщо можна попросити представитися теж.

- Мене звати Михайло Канафозький, на час першої Революції на Граніті я був студентом Львівського університету, фізичного факультету і належав до такої студентської організації “Студентське братство”. Зараз працюю Радником в Патраршій курії української греко-католицької церкви в зв’язка з державними структурами партії, з організаціями.

- Тоді почнемо з самого першого протесту, з Революції на Граніті, першого для нашого проекту. Чи Ви би могли коротко розказати що стало причиною, якою передісторію Вашої участі в цьому голодуванні, можливо причини Вашого приєднання до цього Студентського братства.

- Ну, бачите, є дуже гарна фраза “Не дай нам Боже жити в часи перемін”, я б її спарафразував, що “Дай нам Боже жити в часи перемін”. Власне я як раз навчався у цей період і після армії потрапив, ну, вже повернувся у 88-ому році на фізичний факультет і як раз тоді почалися о ці всі рухи, скажем так, почалися творити на Західній Україні. От. Власне першим яким чином я десь долучився до цих рухів це були певні люди з Українській Гелсінської Спільки, зокрема до цих пір, значить, пам’ятаю як ходив до нашого самого старого, значить, фізика, це такий Іван Макар, от, і тоді від нього, значить, приніс на такому ще тунесенькому паперосному папері Декларацію Прав Людини. Це був 88 рік. І десь на певне з тих часів воно все і почалося. Потім було Товариство української мови. Потім був Рух і паралельно вже у 89-ому році з’явилася студентська організація, це Студентське братство спочатку у Львові, потім і по багатьох інших областях. От, і власне Студентське братство воно виникло паралельно у кількох ВУЗах, воно виникло весною, тобто перші офіційні виступи, значить, були весною 89-ого року. От, найбільші осередки Студентського братства були у Львівській Політехніці і в Університеті. Я належав до Студентського братства Університету і до правління Студентського братства, Львівського. Ось. Яким чином все починалося, все починалося на певне, що як завжди з відродження культури, історії... Тобто ми починали з того, що, скажем так, відроджували пам’ять. Значить, тобто, це народні традиції, значить це пісні, це свята, ну, в першу чергу обрядові, це пісні Січових Стрільців, і так далі. І власне паралельно з тим ми їздили по регіонах Західної України і потім вже і Східної, ми відновлювали пам’ятники Січовим Стрільцям, відновлювали, ну, інші, значить, якісь такі історичні пам’ятні, значить, місця, вот, і фактично з того десь, значить, і починалося і воно давало можливість, ну скажемо так, перевірити себе на, скажемо

так, на працездатність, ну, стати більш згуртованими. От, і... Ну, відповідно це так само багато кому, ну, не подобалося, от, дуже активну участь ми приймали в тому, що би розвалити консомол, от, тобто фактично по всіх ВУЗах ми дуже активно працювали над тим, що би, ну, як мінімум, переформувати, значить, його. Дуже активну роботу ми проводили над тим, що би ввести тоді самоврядування в ВУЗах, якимось чином змінити і програму і не тільки, тобто вот на приклад наш ВУЗ, Львівський університет, він був першим ВУЗом, який прийняв, ну, на той час це була, був 90-ий рік, весна, це був Статут... чи 89-ий? Я вже не пам'ятаю, от, це треба сказати, Статут Університету, дуже такий прогресивний, тоді ми вибрали ректора свого і в виборах приймали участь не тільки викладачі і науковці, але і студенти. Цим ректором був Вакарчук. От, і тоді ми прийняли рішення, це був перший ВУЗ в Україні, де офіційно, на загальних зборах було прийнято рішення про те, щоб над ВУЗом повісили український національний прапор. Це був фактично перший ВУЗ в Україні і от він з перших таких державних, скажемо, установ в Україні так само, де о цей національний прапор був піднятий. От. Тобто ми працювали по кількох напрямках: це є національне відродження і те, що стосувалося десь захисту прав студентів. От, ну, паралельно з тим виникали звичайно різні ситуації, коли ми наприклад знали, ну, скажемо так, наші друзі наприклад приїжджали з Грузії, це Ахтан, Гия Гонгадзе, от, він був таким другом Студентського, значить, брацтва і він був одним із тих, значить, хто, ну, скажімо, організаторів тих, скажемо так, студентських молодіжних акцій там в Тбілісі, тоді, коли порубали їх саперними лопатками, от, і він розказував про ці всі події, значить що там відбувалися. Ми проводили таку акції солідарності, це таке одноденне голодування біля Львівської опери. У Києві так само проводили, це Українська студентська спілка. Це одноденне голодування на знак солідарності з китайськими студентами, яких тоді на площі Тянанмень, там фактично знищили. Ось і були, було багато, значить таких нюансів, коли вже розвивався далі студентський і інший рух, тобто, наприклад, в Києві посадили, в Києві студенти вийшли на акцію, київські, значить, їх посадили, в СІЗО. Наші студенти, значить, приїжджають у Київ визволяти, значить, київських студентів, ось і наших студентів саджають і тоді по Західній Україні, по Львівщині, у Львові виникають такі великі вже студентські страйки. От. І це були страйки, де виходили вже тисячі людей. Тобто на той час це вже було дуже багато і це вже була дуже потужна сила, тим більше потім вже, значить, приєднувалися і інші. От і в принципі, значить, вот такі акції, вони вже були, значить, то в одному місті, то в другому, я вже говорив, що от ішли паралельно, тобто все вийшло від культури, так? І власне, від... десь... значить у цьому процесі було зрозуміло, що на цьому, значить, зупинятися — мало. Потрібно робити щось, значить, вже більш серйозніше, от і тоді вже після того, як студентів весною 90-ого року арештовували і були такі великі заходи, вже десь вкінці весни, влітку, ну, домовилися керівники київських і львівських, значить, організації про те, щоб восени провести якийсь великий захід у Києві. На той час ще не було до кінця продумано формат, в якому буде проводитися цей захід, так, в якому мав проводитися цей захід, от, алею значить, підготовку проводили, десь, значить, паралельно у Києві і паралельно у Львові. Час від часу координуючи, от. Але в принципі самі готували. Тоді в травні 90-ого року у Львові ми провели теж перший такий наш фестиваль "Вивих 90", це був такий фестиваль українського underground-у. От, і його повністю проводило Студентське братство, от і на цьому фестивалі нам вдалося акумулювати

якісь невеличкі кошти, тобто достатньо для того, щоб там наприклад, там білети, там намети, ще щось. От і в принципі, значить, далі, значить, велася підготовка. (10:43)

- Але головним ініціатором цього було Брацтво Львівське, чи була...

- Ви знаєте, значить, важко сказати хто був головним організатором. Тобто, значить, бажання було і з однієї і з другої сторони, тобто було зрозуміло, що просто так вже далі не можна, проте, вот, була різниця між Львівським Студентським брацтвом і Українською студентською спілкою. Усе таки більше політично заангажованим, так модно говорити, було Студентське брацтво, от. А Українська студентська спілка, вона, значить, ну, через те що там в основному були працівники східних регіонів, вони були більше такі от десь схильні до профспількового руху, десь от такого. От. І вони ну, десь от, в тому напрямку. Ну, скажемо так, були, ну не то що більш пасивні, просто потрібно враховувати, що в них на Сході тут буда трішки інша ситуація. От. Ну, я, то що я знаю, що перші розмови про такий захід велися весною. От, потім вже більш конкретно домовлялися у Запоріжжі, коли буда... ну, це те, що я знаю — коли в Запоріжжі була, там, я не пам'ятаю, що це за захід, щось пов'язано з козацькими... ну, з Козацтвом. От...

- Це було весною 90-ого року?

- Ні. Це було не весною, це вже було літом. Так. Там вже, значить, більш конкретно домовилися, значить, про час і про те, що це буде. От. Тоді вже зрозуміло, що це мало би бути голодування. Як довго і скільки, значить воно мало тривати так само важко було, значить, передбачити. От, ми готувалися... ну і ще, поки що не було відомо як технічно. Тобто підготовку, все далі робили паралельно в Києві і у Львові. Ну, ми в першу чергу розраховували точно на себе. От. У нас були певні підстави не довіряти деяким особам, ну, але це вже не має значення зараз. (12:58)

- Із тої Студентської спілки?

- Так. Ну, були, значить, якісь такі наші певні моменти, от... Тобто реально нам приходилося в першу чергу надіятися на самих себе. От. Тоді, коли наші хлопці були власне в Запоріжжі і домовлялися про цей захід, я тоді був у Болгарії, був у Софії, от і там я власне спілкувався, познайомився з тодішніми студентськими, значить, лідерами, от. Це було як раз після цих всіх, значить, подій у Софії і скажемо так, ну, тоді вони фактично перемогли і як результат один з пор'ядку п'ять їхніх студентських лідерів, чи студентських молодіжних лідерів пройшли в їхній парламент. Це була весна, здається, 90-ого року, чи весна-літо 90-ого року. От і тоді там вони, тобто я побачив студентські містечка, тільки студентські містечка вони там мали, ну, тобто наметові містечка, вони мало трішки інший характер, вони мали скоріше інформаційний характер. От, бо це вже було літо, там вже все закінчилося і там просто, значить, сиділи студенти, які там роздавали якісь там улітки і тому подібне. Але сам формат запам'ятався добре. Тоді ж розказували про варіант окупаційних страйків, от, бо так вот їхній університет, вони наприклад тримали, от... і не тільки. От, і в принципі про ті, от, формати я розказав вже десь на початку вересня тут у Львові, коли ми вже готували. І вже воно, значить, по-маленьки вимальовувалося. Значить, зрозуміло було, що це буде, значить, захід

на одному з центральних майданів Києва, зрозуміло було, що це має бути голодування, тобто це має бути акт самопожертви, тобто в будь-якому випадку ми себе... ми ніколи, ну, по крайній мірі основна частина Студентського братства ніколи не тримала якихось крайніх таких позицій, тобто іти там щось громити, ще там щось. Тобто це, значить, все мали бути мирні акції, різкі, жертвовні акції, от, ну, як акти самопожертви. І як раз, от, в нас така форма це голодування, от. І тоді вже було зрозуміло, що потрібні будуть намети, що в Києві потрібно робити наметове містечко і єдине що — значить ми не думали, що це, от, буде так довго. Тобто ми думали, що буде от традиційно. Тобто по перше, ми... ну, реально, реально, значить, готувалися до найгірших варіантів, що ту першу партію, яка тоді поїде, ну їх можуть, ну, як мінімум арештувати і як максимум просто, от, як десь в Тбілісі. Бо про Тянанмень навіть я не думав. Не хотілося думати. От, але в принципі ми були готові. Ті, хто їхали, ця, значить, перша партія, значить, вона, значить, була готова. От і власне готувалися групи, які мали зразу їхати їм на заміну. От. Тобто це мало іти так от постійно. Ну і фактично питання стояло за датою. Тобто вже десь місяць вже, значить, відкрито говорили, що ми будемо, значить, робити таку вот акцію, от. Це ми оголошували і там і на мітингах, тобто ми вже на Заході України десь готували... ми ще не говорили конкретно, що це буде, от, але ми казали, що студенти, значить, готуються до серйозних таких акцій. І ми мали робити це спочатку, здається, першого жовтня, але на першого жовтня скоріше вже зробили там великий мітинг, там Рух і вся решта, от. І ми вирішили це власне перенести і зробити другого числа, от. (17:23)

- А можна ще питання про болгарів, я про це не знала і тому цікаво стало. Чи окрім наметового містечка ще якісь елементи чи формат протесту запозичений був?

- Ну, справа в тому, що це не можна сказати, що це безпосередньо від них, тобто ми знали, ну, скажемо так, з книжок і з тих формати наприклад наметових містечок, вже було. Тобто формат будівництва ми вже перевірили. От, ми вже знали по перше досвід тих політ'в'язнів, от, які довго сиділи, по друге досвід, той що ми робили одностороннє голодування, от, і досвід, зрештою, значить, тих хлопців, які тоді сиділи в СІЗО, вони так само оголошували голодування в Києві, от. І в принципі, значить, о цей формат був зрозумілий. (18:16) Стосовно наметового містечка, ми знали, що є от такий варіант. І в принципі, ну, а то просто було ще підтвердження додаткове.

- Тобто студенти болгарські також жили в наметовому містечку якийсь час?

- Да, але там вони жили там, там вони були для іншого призначення. Там просто наметові містечка, навіть не містечка, а такі значить, скажемо так, там було наприклад по кілька наметів десь наприклад на одній з центральних площ, потім ще десь біля якогось ВУЗу, потім ще десь...

- Аха, ясно.

- Тобто вони мали іншу роль. Вони мали роль інформативну. От і там ніхто звичайно не голодував, там, там, ну, зовсім, значить, по інакшому все відбувалося. Тут же наметове містечко — воно для іншого служило, от, тобто зрозуміло було, що людям потрібно було бути на місці, що людям потрібно було десь сховатися від дощу ну і так далі.

- Тоді в мене питання оскільки це готувалося як Ви кажете заздалегідь і оголошувалося про це — яка була інтеракція, якщо можна вжити цього слова, з представниками влади, можливо міліція, керівництво ВУЗів могло цікавитися цим, як це відбувалося? (19:37)

- Ну, по перше вони не знали коли це буде, точно. От. На скільки, стосовно керівництва ВУЗів там, ну, на початку, на початку... ну, по перше Львів — це не Київ. І там навіть якщо офіційно, значить, ВУЗи не підтримували і були, скажемо... були ті, хто пробували якимось чином переконати, що не вартує і лякали там звільненнями і тому подібне, от, трішки скоріше наприклад там у 89-ому році це студентів, які приймали участь просто звільняли, наприклад Маркіяна Іващишина, чи там це, просто їх звільняли. От а в інших там було важко щось з тими студентами робити, наприклад Студентське братство торгувало економічно, там такий став поруш (20:33?), він повний відміни, попробуй його звільни за його успішність. От і в принципі в нас була досить велика підтримка, тому що там уже був і Народний Рух і дуже багато було науковців і викладачів, і Товариство української мови, тобто підтримка у нас в ВУЗах була. Стосовно міліції, ну, до мене особисто, на скільки, не було ніяких претензій, в мене там проблеми були тільки після 92-ого. От, а так... знаю, що в Києві були такі проблеми. От. Очевидно, що були теж якісь наші проблеми і у Львові, там з певними особами, ну, я не можу розказати конкретно. Я знаю, що переконували, щоб не робити, і особливо тоді вже коли почалося голодування навіть депутати з тодішньої Народної Ради, вони теж були десь заскочені і вони так само пробували нас зупинити. (21:24)

- Тобто вони коли вже приходили в Києві на Майдан тоді?

- Так, так, там теж в них неоднозначно це сприймалося.

- Якщо другого жовтня, тобто там... несподівано для Вас, як Ви кажете, не було такої жорстокої якоїсь спроби розігнати, арештувати і далі як це...

- Бачите, ситуація, значить, була яка — ситуація, значить, була напружена кілька днів, от, і насправді автозаки і міліція стояла. Їм просто не було видано наказу, так. Тобто тянули до вечора, поки Київ Рада не якимось там чином, значить, все таки не дозволила проводити о цей от захід. От, ну... І більше міліції було під Верховною Радою в той час, чомусь. Тобто вони були зосереджені там, в Маріївському парку, в цьому, от, а тут, да вони були, о там де готель Москва, готель Україна зараз, от і ще... і в принципі вони не давали дуже довго не давали нам ставити намети, от, поки в якийсь там з моментів, значить ці намети зразу там кілька десятків ми поставили буквально за лічні хвилини. (22:51)

- Це було другого жовтня?

- Так, так. Вечером. Но третього жовтня в нас вже був мороз. От. І сніжок починав падати. Тобто це ще одна несподіванка, яка була. Ну і тоді власне потрібно віддати належне київським хлопцям, такий тоді був від Києва комендантом табору такий Тарас Корпало. Я був від львівських відповідав за це питання, від Києва Тарас Корпало — от і власне він десь звідкись о ті перші розкладачки, з Гідропарку на скільки я знаю, значить там, пару десятків чи потім навіть сотень тих розкладачок і так

далі. Тобто потім вже люди починали щось там приносити, але насправді холод був несподіванкою, так само до речі як і... от коли їхали голодувати, це от зараз, значить там кажуть, ну, от — лікуванням займалися. От. Ну, тоді про те якось ніхто не думав. Значить, їдем, значить їдуть таких біля сотні чоловік у поїзді, ввечері доїли останнє (сміх), що там хто дав, що купив, що ще там щось, от, і... бо з ранку вже голодувати починаєш. А відповідно там яким чином були — перші два дні це ще пиячинні, травіннічі, а потім вже ти починав голод. І от через таку підготовку, в лапках, от були певні проблеми, які були пов'язані з інтоксикацією, з всякими такими речами. Так що ніхто спеціально так не входив в голодування я ми входили. (24:41)

- А питання: якби якісь інтеракції з людьми, люди ідуть, кияни як ідуть по Майдану, просто там ідуть на роботу, які були розмови, цікавилися, проходили повз?

- Це насправді найцікавіше, що було. Найцікавіше це чергування, нічні чергування, ну, не обов'язково нічні, але просто, значить, коли ти чергуєш і коли ти бачиш людей і коли одні і ті самі люди от зняв день. Спочатку люди не розуміли. От, потім люди були десь якимось чином заскочені, але потім, значить, вони мінялися. Боялися. От. Боялися, жінки звичайно жаліли, от, були такі які просто, значить, там, залякували, тобто ситуації значить були різні. Переважно це була підтримка і переважно видно було як люди міняються, люди бачили просто, що це все, значить відбувається по справжньому, вот власне тоді, о цей захід він був, ну, щірий, тоді ще не було, то що там хтось комусь проплачив, тоді ще не було політтехнології, тоді воно все було от так. Значит, як змогли, як продумали і як зробили, значить молоді і я кажу, тоді ішли тому, що вважали, ну, це за своїм, скажемо, обов'язком і хотіли щось змінити. До речі, ті студенти, які перші вийшли, я говорю студенти, а не ті, які там мали вийти в останньому, на останньому Майдані. От, люди мінялися і по... там навіть в листах, телеграмах можна на те дивитися, от. Ситуації були різні звичайно. От, були бабусі, які там приносили, значить, хотіли там, найважче було, значить, перевіряти що чи якихось там було чи там ще там чогось, ну їм хотілося якось, но потім вже якось ніби і звикли, от, чи там, навіть до кумедних ситуацій, коли там як раз о це от місце воно славилося чим — було руле, так (26:59) тобто там були дівчата якоїсь відповідної поведінки і коли вночі приходить одна із таких, значить, дівчат і в неї сльози капують і хлопці як то це і там, значить, на якісь, там, виноград в цьому, значить, вона віддає і видно що от в неї це все якось тоже відбувається злам, от. Тобто різні, значить, варіанти були. Хоча були і такі чистого роду провокації, тобто було наприклад, що в термосі принесли кислоту замість чаю і це на щастя хтось зачепив, а це великий термос такий, півтора чи двох літровий, і воно впало на газети, газети зразу, значить, пожовтіли і тим подібне. Це на щастя. От. Було таке, що кидали злов пакети, от, це як раз з того виходу, що ближче до Голопоштампу ну, мається на увазі на Майдан, але ближче до Голопоштампу. От, як потім виявилось, що це був курсант військовий.

- І він це зробив сам чи бив якби інспірований якщо можна це так сказати?

- Ну ми до кінця, значить, всі історії не знаємо. Значить, ми знаєм, що його зловили, і що його, значить тоді, значить, міліція взяла, а яким, значить, чином це все закінчилося ми на жаль не знаємо. От. Ну... Тоді, значить, ніби що він типу сам, от. Але я не впевнений. Були, значить, була

дуже така цікава, значить, ситуація, коли ішли ветерани, це був День визволення Києва, і був парад, мав їхати, значить, парад, всі дуже боялися як це буде. Боялися як, типу там бандерівці, значить, тих ветеранів розкидають. І зрозуміло, значить, що це вже було, значить, чітко провокаційно, щоб все таки по Хрещатику, значить їх там провести, от. І їх і провели і частина з них, вже старенькі там їхали на цьому, на автобусах, частина з них так ішла, значить так, різні звичайно значить там були люди, от, але, значить, реакція була приблизно така: якщо там зі сторони, значить, могли ійти якісь такі образливі слова, зі сторони частини ветеранів, от, то тут зі сторони студентів там все, значить чітко говорилося, там ми, значить говорили, що слава там тим нашим воїнам, які там захистили і тому подібне, ми звичайно не говорили це, тому що ми чітко висловилися проти там компартії і тому подібне, але те, що вони все таки воювали, і це що вони якимось чином, от, призвели до цього, щоб ця війна була закінчена, це якось віддавали, значить, належне. І пройшло воно, слава Богу, тоді так спокійно. (30:00)

- Чи Ви бачили представників ЗМІ...?

- Багато.

- Багато. Це були українські ЗМІ чи якісь...?

- Були, значить, я, десь там на фотографії є, значить, як раз жінка, французький кор, френцпресс по-моєму, фотокор, от. Були ці всі звичайно ці всі, ну, з більшості агентств закордонних, були російські, тобто були з Москви, були о ці, от, по-моєму намітні програми, я не пам'ятаю, чи як там...

- Взгляд?

- Взгляд, значить, були, так, от. І наші медійники, вони так само підтримували, от, на скільки могли підтримували. При чому, от, там була от така ситуація, от, ми чого хотіли добутися, це те що би дали прямий ефір, от, і в якийсь період часу на телеканалі, ну от, там де перше радіо і там, перше, друге радіо. І телебачення от там вони організували теж таку групу, значить, страйку і там зібрано була кількість підписів, значить про те, що би допустити підтримку студентів. І тоді ми мали ефір, годину ефіру.

- Були телефонні дзвінки?

- Що, що?

- Цей фільм передбачав телефонні дзвінки чи якусь реакцію від глядачів?

- Ні, там не передбачали. Воно було тільки те, що ми могли сказати, що ми хочемо.

- Чи приходили, були якісь контакти з КиївРадою, тоді вже з Верховною Радою, як вони відбувалися?

- Ну, з КиївРадою контакти були, власне там вже були депутати від Руху, від там різних структур, вже в КиївРаді, тобто вона була на той час така відносно прогресивна, от, і власне, вони тоді десь добре

доклалася, щоб, ну, дозволити там цей захід. От. А з Верховної Ради спочатку ні, а потім звичайно, що були, так, приходили. По перше приходили депутати з Народної Ради, от, їх багато було. Частина з тих депутатів, потім ми їм запропонували, тобто вони хотіли, дехто хотів вмішуватися і там трошки там командувати, наприклад там Степан Смар (32:48?), ще там кілька. От, але ми їм сказали: “хочете нам допомогти? Беріть пов’язки, голодуйте”. (Сміх) От і вони так і голодували, у Верховній Раді з пов’язками. От, і потім вже була створена, а, ну, потім був і Кравчук... міліцією тоді в Києві керував такий генерал Недригайло, от... по крайній мірі з ним тоді можна було говорити. От, трошки, значить, інакша була особа ніж ті, хто зараз. Ну, було, тут, в останні часи. От. Потім була створена відповідна, значить, група, якою керував Віхновський у Верховній Раді і була створена погоджувальна група, це вже, коли, на певне, що... не скажу точно на який день, но десь так вже було далі ніж за тиждень. Власне, там група була така: п’ять студентів, представників студентів, п’ять представників Народної Ради і п’ять представників більшості. Там серед студентів я так само був на тій Погоджувальній Раді і власне от тоді було зрозуміло, що... ну, що треба щось зробити, тому що, ну, воно могло якось стати некероване, от. Ну, по перше вже дуже розрісся табір у нас, от. По друге вже почалися дуже серйозні заходи і акції по цілому Києві, почали страйкувати, почали, значить, зупинятися, ВУЗи і навіть школи і почали цілими колонами ходити по різних містах, і по Західній, і почалися студентські страйки, і на Сході, і вже, значить, почалися, скажемо страйки і підготовки до страйків, ми ще мали тоді з незалежними профспільковими і вони вже готували і мали це, так само вже щось організовувати, от. Тобто Україна почала підніматися. Хоча насправді найтяжче було десь так на певне, що з четвертого, десь сьомий, восьмий до десятого дня. Тому, що вже ті хто голодували з першого дня, вони вже були на виснаженні, вже починали їх забирати в лікарню там, вже певних осіб, от. А в нас ще були такі, які... хоч ми не дозволяли, ми, в нас було кілька заборон: не могли, значить, голодувати ті, які є в охороні і в обслузі, от. Хоча бувало таке, що мінялися. Не могли голодувати дівчата, ми не дозволяли їм. От і заборонялося сухе голодування. Хоча в нас кілька чоловік, які просто вони ішли на сухе голодування, тобто ну, вони розуміли на що вони ідуть і одного з цих студентів вже зараз не має в живих, от. Але, значить, вони ішли і там в них були проблеми, потім в них були коми, тому були певні складності. І проблема була в тому, що вже десь в цей от день Київ ніяк не міг розхитатися. Він як спав. От. Проблема була в тому, тобто кияни були, насправді активних набагато менше ніж наших. Вони робили в принципі все, що могли, але їх було мало і вже о ці от групу, які приїжджали з Західній України сюди, вони разом з київськими там представниками вони вже ходили по ВУЗах і тоді вже починали, значить, піднімати київські ВУЗи. Тобто були і кияни і були, значить, в основному, значить, наші і десь Київ вдалося розхитати тільки десь на день десятий. От, а тоді вже там перекрыли були і Хрещатик перекрыли, а потім вже були о такі великі зах... ну, спочатку Хрещатик не був перекрытий для транспорту, от, вже пізніше. Було таке, що перекривали там на час мітингів, а потім вже перекрыли, значить вже зовсім. От і вже тоді, п’ятнадцятого числа здається найбільше було зібрано людей, я так думаю, що це було загалом о тих людей, які ішли, студентів, це було десь на певне що більше ста, може сто, сто двадцять тисяч. Я так думаю, от. І тоді як раз був прорив до Верховної Ради і в принципі, при великому бажанні ми могли тоді зайти в ту Раду. Ми самі і зупинились. На сходах.

- А скільки було...

- І тоді вже там виникло друге наметове містечко перед Верховною Радою самою. (37:58)
- Скільки було людей в містечках, мінімально, максимально, на піку, кількість?
- Ну, на піку, це під кінець, це було значить вже на певне що під тисячу. Я думаю на нижньому містечку, на верхньому містечку десь біля сотні. Верхнє це біля Верховної Ради. А в низу було багато і значить насправді важко було вже ними керувати. Тобто ми людей з ранку, значить, брали на відповідні там, до ВУЗів, там рейди робили і на Лівий Берег, значить, ішли колонами, і так і так, от. Але зрозуміло, що голодували, то я не можу на жаль сказати як, в якій період часу скільки одночасно годувало. От, але то що більше ста, точно Ігор Коцюруба скаже на певне скільки чоловік годувало від початку до кінця, от. Але це однозначно більше ста чоловік. Тобто проголодували всі дні. А це з другого по сімнадцяте.
- У мене є ще питання про профспілки. Якись контакт... бо є така інформація про шахтарів, які в певному моменті познайомилися чи поговорили, чи ще якісь профспілки взагалі, зважаючи на те, що Ви говорите, що Українська студентська спілка була пов'язана з політикою...?
- Бачите, значить, що було. І Українська студентська спілка і Студентське братство, вони були в основному в якихось певних регіонах. Значить в інших регіонах тоді, коли були ці от заходи нас підтримували, з відповідною підтримкою виходили починаючи від тих, наприклад... тоді комсомол місцями перетворився в Союз демократической молодьожі. От і були, значить, вони підтримували о ці вимоги і були, значить від профспілкових організації. Ну, в основному звичайно тоді найбільш організовані, найбільш потужні були профспілки шахтарські. Інших там було дуже мало насправді. (40:12)
- Тобто це було так, що вони будучи у себе в містах проводили якісь акції на підтримку, чи були якісь безпосередні контакти з ними?
- Ну, як... скажем так: їх у нас не було. Але, значить, вони все, вони виставляли тоже вимоги, вони надсілали, значить, підтримку, і вони, тобто насправді готувався повноцінний, загальнонаціональний страйк. Ну, місцями, той, хто, значить, міг, вони вже організовували, вже і Ленінська Кузня мала страйкувати, тобто в Києві в ті останні дні, значить, тобто вже міг, ще трошки і міг встати весь Київ. (40:50)
- Мої батьки працювали в Ленінській Кузні...
- Тобто навіть вони. І то це враховуючи, що це військовий завод.
- І питання таке більш... курйозне... як вирішилося, хто потім, як сталося так, що... хто пішов у Верховну Раду, потім були якісь голосування, рішення, яким чином саме ці особи?
- Тобто Верховна Рада?
- Виступ співголів.

- А. Усе насправді дуже просто, от, а хто був, от? Тобто на той час Маркіян Іващишин він поїхав у Львів і в Києві був замість Маркіяна Ігор Коцюруба. Але він займався в основному всіма такими, значить, вуличними заходами, і там, не політикою. Ну, було ще кілька осіб і в принципі з тих, значить, хто і міг говорити і гарно виглядав, тобто це був Олесь Доній. Тобто це спеціально не придумувалося і не робилося, просто так, значить, вирішили — ти підеш. Ну він і хотів.

- Ну, можливо хтось ще хотів, а Ви вирішили...

- От, на скільки я знаю, ну, Марек, який напевне чи не найбільше до того всього доклався, от, з нуля, скажем так, він би і не пішов. Він не хотів. Йому того непотрібно було.

- А якщо там спробувати підсумувати — чи Ви вважаєте, що це була подія, голодування було абсолютно успішне, або як Ви оцінюєте наслідки того, що відбулося?

- Ну, бачите, воно не було трошки доведене до кінця. Ну, проблема наша яка була: ми понадіялися на наших старших, скажемо так, побратимів, які в кінцевому результаті нас трошки... не будемо говорити що. От. Але... тобто ми...ну, як: по ідеї, по ідеї можна було, значить, і додати з тим, що би і Верховну Раду відправити, тобто це був якийсь все таке, значить, компроміс. Хоча там, значить, було сказано про те, щоб і провести, значить, дострокові вибори, але до того часу, поки мали вже відбуватися вибори в тому числі і Народна Рада проголосувала за те, щоб підвищити віковий ценз. І фактично з тим, що підвищили віковий ценз нас, більшість тих наших лідерів, переважна більшість вони не змогли, вони не

проходили по віковому цензу, от. Стосовно... тобто як, це вже зараз як то кажуть задню пам'ять і можливо дещо зробили б по-інакшому. Зрозуміло, що Масол як то кажуть, був "ще не найгірший". От, но так потім казали. З тих урядовців. Но стосовно Компартії реально бачите, скільки, значить, вона тянулася і ми до цієї пір, скажемо так, не довершили процес декомунізації (44:13), тому що формально багато в чому можна було пробити, але насправді це така, значить, серйозна річ, от. Стосовно вже інших вимог — да, тоді вже наші хлопці не їздили служити, це, за межі України, це великий плюс. Ну, уряд пішов, ну, пішов, інший прийшов, от. Усе таки, все таки це, я вважаю, що це було позитивно, позитивно в першу чергу тим, що відбувся, ну, не то що злам, от щось тут (показує) відбулося. Тобто, значить, це була свого роду така перша духовна революція в Україні, ну, просто молодь показала, що можна жити по-інакшому. От. І що можна іти на самопожертву, що можна, значить, все таки щось зробити, що можна щось змінити. І люди от тоді, коли піднявся вже Київ, нормально, от і коли піднялася Україна, о це було видно, це о ця хвиля. І що саме цікаве — що ці всі Майдани — о це все, значить, що там потім хтось прийшов до влади, хтось не прийшов, це все насправді дурня. Головне, все від того, які зміни відбуваються в людині. От і це було, скажемо так, о ці от етапи, через які проходили люди, проходили українці, чи в цілому українське суспільство продовжувати Майданів змінюючи себе. От, бо поки не зміниться людина по собі, доти ми нічого не отримуємо на жаль.

- Ще хотіла декілька деталей вияснити, там на багатьох фото є представники Церкви, як це відбувалося, тобто були, які були конфесії і як з ними...?
- Тоді їх справді не так багато було. Тоді вийшли з підпілля греко-католики вже, так. Була Автокефальна Церква, ну і була Православна Церква. Тоді ще не було того, значить, розподілу такого. Вот, тобто були всі, насправді. От, в нас були семінаристи з греко-католиків, які були, в них тоже було, значить, Студентське братство. От, і вони були там серед голодуючих. Хто конкретно я не пам'ятаю, хто, тобто на скільки я знаю, що вже тоді та капличка, яка була на Майдані, вона вже тоді була міжконфесійна.
- Тобто цього я не знала.
- Це, от, момент такий, значить, цікавий.
- А якщо повернутися до вимог. Яким чином ці вимоги, список вимог, він обговорювався, чи він спонтанно виник?
- Ні, він обговорював це звичайно.
- І чому саме ці вимоги, а не припинення наприклад Афганістану, тобто виведення передтермінове з Афганістану?
- Ні, ми, по перше, в нас звичайно, що була ціль — це незалежність України. Тобто ми в першу чергу, значить... стосовно, значить, Афганістану, ну, нам важливо було, щоб на той час процес о цей, по цьому, по зупиненню Афганістану він вже ішов і нам важливо було, щоб наші хлопці служили в нас, на Україні. Значить, по перше це більше гарантувало, значить, те що армія, яка буде в нас, що вона не повернеться проти нас. Що це будуть наші хлопці, от. Стосовно інших, тобто там, скажемо так, частина вимог зразу була сформульована і десь, от, скоординовано між Києвом і Львовом, це все, значить, найшли цих п'ять вимог. (47:59)
- Тоді... постараємося, менше часу, але постараємося обговорити коротко Помаранчеву Революцію і зараз Майдан. Можна так піти... або просто реконструювати як Ви пам'ятаєте порядок подій, або можемо спочатку спробувати відповісти на питання чи Революція на Граніті мала вплив на те, як Майдан почався, тобто форма протесту, тобто... можна спочатку... добре, чи Ви були коли ставили перші намети у 2004-ому році чи там пізніше, брали участь?
- Ну, тут ще потрібно, ще ж був проміжок між тим. Ще була, ну, Революцію не називають, тому що Майдану як такого не було, це була акція Україна без Кучми. От, я вважаю, що це тоже такий серйозний етап був. Стосовно другого Майдану... насправді, насправді, значить, мені видається, що от власне другий Майдан, ну, не зважаючи на те, що люди пішли і вони знали, що ідуть, що другий Майдан він все таки готувався і так само готувався десь наперед, от. Я не був тоді, коли... з самого початку... тобто я якось був причетний але на пряму, значить, причетний не був. Тобто я був там серед тих, в мене тоже багато знайомих було, які, скажемо так, і серед "Самооборони", тоді не була

це “Самооборона”, значить і там серед “Пори”, ну, але власне серед тих, хто там в охороні, тут. От. Але десь на пряму я не був, скажемо так, задіяний. Ну, єдине, що там, приносили якісь там речі, ще щось, значить, було що кілька раз, значить, я приходив. Але я вважав, що це так не рахується. Тобто на той час я просто вже не займався, ну, десь не був причетний до якихось конкретних політичних партій чи цих, тобто, значить я приходив, значить, там підходив, там десь, ну, розмовляли, радилися з тими, хто тоді вже, скажем так, з тих, з перших часів. Ну, але такої активної участі в керівництві я там, ну, не мав в тому часі там. Ну, от, таке... (50:45)

- Але якщо Ви говорите, от Ви згадали “Україну без Кучми”, на скільки на Вашу думку це мало вплив на те, що відбувалося на Майдані у 2004-ому?

- Ну, справа в тому, що воно ж ішло нарастаючи, невдоволення, воно було, було, значить конкретне, а от так як у грудню проводилася о ця от кампанія виборча вже у 2004-ому році то звичайно, що це людей дістало. От, і люди можливо не стільки за Ющенка ішли як вони хотіли відстояти своє. От, хоча... ну воно... знаєте, вибір, насправді вибору не має, є ілюзія вибору, от. Тобто в нас на жаль ця от система, вона ставить якісь так конкретні рамки. Тобто нам здається, що ми маємо вибирати. Нічого такого так і не вибираємо. Да, є от, значить, дві особи, але по великому рахунку щось воно має бути трошки по-інакшому, ну, не зовсім право, от. Тобто те, що, воно, значить, мало відбутися і те, що готувалися фальсифікації, і тобто, там, в мене була певна інформація, це, і я, скажемо так, дещо бачив і знаю, по тому, як воно, значить, все відбувалося, тому що там займався власне інформаційними певними речами і зрозуміло було що, ну, воно іде до того, що мали би Януковича ставити. Хоча мені зрештою найбільше там і не сподобалось, що власне от на тій виборчій кампанії російськими політтехнологами було закладено вже розкол України як такий. Тому, що це от власне саме тоді, саме тоді, тобто воно може навіть ще скоріше почалося, хоча я не скажу, бо за часів Кучми воно ще так і не дуже було, а тут значить вже чітко почалося. Тоді от з'явилися о ці, от, значить, плакат такий, значить з картами, де була поділена Україна і тоді о це теклом почало відбуватися. От, бували політтехнологи, але я думаю за тим, значить, було набагато глибше, тому, що переважно політтехнологи були російськи і вони, значить, десь далі... Власне, значить, після 2004-ого року я дуже добре так само, значить, пам'ятаю яким чином почали вводитися о ті всі, значить, моменти по східних регіонах. От, тоді коли почали вводити цю георгівську стрічку, ну і багато, значить, інших моментів. Я просто на той час працював на телеканалі Т1, був аналітиком і пам'ятаю хто там як активно, значить, то що потім переросло. От. Яким чином починали вводити о цю всю георгівщину. (53:54)

- А якщо повернутися трошки до сей, до Помаранчевої Революції, все таки. Якщо просто за формальними ознаками подивитися — це було схоже на Революцію на Граніті чи ні?

- Ну, в принципі, в принципі ну, по багатьох, значить, моментах було схоже. Значить, ну, чому — тому, що воно тоже десь якось, значить, починалося, да, були якісь ті люди, які, тому що мали там по, скажем так, довго служби чи по партійній приналежності, значить, бути, і вони стали основою того, що там, значить, десь перше організували. Але потім, значить, люди пішли і люди пішли самі, тобто, щоб мені не говорили, що там були проплачені, там частково були можливо ті, які за те

отримали гроші. Але дуже багато людей ішло щиро, насправді. От, і знову ж таки, ця друга революція так само була великий, дуже сильно, значить, духовний прорив. От і тоді набрався такий величезний, значить, потенціал і я пам'ятаю ще тоді було, хто там, з Мариновичем і ще, ще хтось значить, був, пробували в той будинок Профспілок пройти, значить до керівництва і тоді ми набрали таку от річ, так, тобто люди на підйомі, в першу чергу це знову ж таки, духовний підйом. Значить, з тим духовним підйомом, значить, потрібно щось робити, тому що якщо це все не буде забите воно, скажемо, не призведе до якихось, скажемо так, подальших наслідків, от, то далі за ним, значить, іде пік, тобто іде падіння, це те, що там називають зворотня якась там реакція, чи удар якогось там дракона, там по різному, чи другий кінець палки, вот, тобто, значить, іде, ну, люди дуже зневірюються, зрештою як і от зараз десь, значить, схожа ситуація відбулася. Але в будь-якому випадку це була дуже потужна така, ну, знову, такий духовний злам і що саме цікаве, що важливе, значить, вже більш активний був і Київ і Східна Україна. Це дуже важливо. Тобто воно от постійно так збільшувалося. (56:19)

- А питання тоді, повертаючись: після 90-ого року був період такого як би, ну, впадення, може в розчарування, впадення в відчай?

- Ну, трошки, трошки воно звичайно було, тому, що фактично воно вже десь на певне що кінець 90-ого, початок 91-ого року пішла така от зворотня фаза, тобто почали десь знову ж таке прижимати організації, там, арештовувати, от, і різні робили, скажемо, такі інсцененти, і в тому числі навіть вже тоді медійні, випростовуючи навіть медіа, от, що там, згадаю, що тоді кожен голодуючий студент за сутки двісті доларів отримав. Це було написано. Тоді за двісті, значить, доларів то там можна було, (сміх) ну, я не знаю скільки часу жити.

- Але від кого?

- Ну хто, ну, на певне що це Рух, чи ще там хтось, ну, тобто про це писали. Що це все було, значить, проплачено і ну, звичайно, це все смішно. От, але так, але воно відповідно іде. Тобто було все зроблено для того, що би якось знівелювати це все, і щоб ввести в депресію, але потім, але потім була "Червона Рута" 91-ого року і був путч, це ще одна, значить, цікава історія, от, тобто там не дали нам, скажемо, скучати, от, тобто... так. Приходили постійно стримати на підході... (58:10) Найгірше було десь на певне в цей період після 94-ого чи ще десь, тобто тоді, коли, ну, скажемо так: по перше з тих, з того молодіжного середовища повирастали, десь хто-то став депутатом, хтось не став депутатом, але проблема, значить, була в тому, що змінювалася ситуація в країні, змінювалася на краще економічно і хто, тобто фактично тоді боролися з режимом комуністичним і було все ніби якось зрозуміло. Значить, після того почалися ці процеси приватизації і всякі такі інші, тобто фактично та сама влада, тільки вже, значить, в іншій формі перейшла до тих, хто мав гарний вплив, це тодішня прокура... ну, скажемо так, селові структури, це буде прокуратура, консомольці но і так далі. Тобто ті, хто мали тоді, значить, можливість якимось чином прекупити, прокупити і тому подібне, вони це все зробили, а більшість тих людей, які мали відношення до тих же самих, скажемо, революцій, на цьому так і залишилася, от, десь, мрійниками. Ну, хоча, дехто там таки успішно... (59:30)

- Тоді спробуємо завершити чи там розставити так трикрапку в аналізі. Якщо говорити про Майдан і можливо порівняти з Революцією на Граніті, Помаранчевою Революцією...

- О цей останній Майдан був більш схожий на о, цю, Революцію на Граніті, так.

- Так, а чому?

- Ну, я скажу так, що це по моїх, це по моїх відчуттях. Так. Чому — тому, що все таки, не зважаючи на те, що дехто, значить, цей Майдан так само готував, от, але все пішло не так як би їм готілося, от, все таки переважна більшість виходила, виходила щиро. І воно починалося як щире. І студенти виходили, і знову ж таки, значить, якщо Помаранчева там основа, там не тільки студенти були, далеко не тільки студенти. А тут починали студенти. І воно все таки починалося, і воно мало бути як мирна акція. От, це вже потім його перевернуто. От, і я наприклад до цих пір, ну, комусь дуже вигідно було, що би це закінчилося не мирною акцією, а закінчилося як закінчилося. Ну, так склалося, я все таки більше не боявся, що буде там по філіппинському варіанту, що все таки, значить, трошки іншим макаром можна буде ту владу, скажемо, до чогось, значить, переконати. Але ну, все таки, значить, от, було спровоковано і було доведено до таких речей.

- А як Ви думаєте під час Майдану зараз на скільки Майдан чи протестуючи були як би суб'єктом, тобто в якому моменті, чи вплив на те, як перебігала ситуація, на перебіг, хто більший мав, можливо цей вплив змінювався з часом?

- Це, значить, це дуже велика проблема в тому, що би зробити Майдан як Майдан — суб'єктом. Хотіли це зробити. І було кілька спроб. То тоді організовувалося, значить, о це, тобто зразу починали там роботу координаційні, рада і тому подібне, але, значить, мало того, що, скажемо там, інша сторона не давала можливості цього робити так ще і це не було вигідно певним, значить, партійним — ті, що зараз — так само не дуже, значить, було вигідно, що би сам власне Майдан і працівники от тих громадських організацій і взагалі ті люди, які повиходили, значить, що би вони самі якимось чином самоорганізувалися і могли, значить, це все координувати. Тобто це не було вигідно в тому числі тим, хто завдяки Майдану прийшов зараз до влади.

- А чи був шанс щоб самоорганізація була більш впливова чи все таки просто ситуація така склалася?

- Ні, но шанси були, просто ситуація о так склалася, що ті координаційні органи, які були створені, вони... завдяки знову ж таки зовнішнім впливом вони стали не дієвими. Тобто якщо там в координаційному органі там чуть не сто з гаком організації чи людей, но ясно, що там багато речей заховувалось, просто.

- І це на Вашу думку було спеціально так зроблено, що..?

- Я думаю, що це, десь, було спеціально так зроблено.

- А яка Ваша, як Ви оцінюєте свою функцію під час Майдану зараз, чи свою роль?

- Ну, тут в мене вже була така трошки специфічна функція, бо на той час я вже працював, ну, як, коли починалося я ще, значить, не був, тобто у мене два напрямки, значить, були. Значить, я вже тоді в церкві був, в патріаршій курії і там в нас були от ті певні моменти, які стосувалися участі, там, священників, це якісь капелани, якісь, значить, потрібно було робити якісь там заходи і координувати діяльність, щось там, ну там, допомогу, тоді, значить, організовувалися там певні пункти допомоги і там, там під нашим патріаршим собором була ця патріарша криївка, а, значить, тут, ну, ясно що і там Київська патріар... ну, фактично знову ж таки, тут був знову ж таки феномен як такий, коли зішлись просто, ну, навіть не то, що різні конфесії, а різних церков — всі разом були і всі разом значить молилися і це феномен, якого, ну, який дивний в Європі зараз, от. Я навіть знаю, як о ця делегація з Ради Церков їздила наприклад в ті ж самі, значить, Нідерланди і там вони, ну, при чому за свої кошти, от і їм було дивно, вони не розуміли, як так може бути. От, і не тільки вони не розуміли, це ці, скажемо, но, політики, а наприклад навіть коли приїжджав там представник Папи і був на засіданні Ради, він так само не розумів, каже “я ще не бачив, що так може, щоб представники різних тих, що можуть спокійно там говорити і може ще щось, значить, там державі показати”. От і я в принципі вважаю, що тоді багато, скажемо так, духовна підтримка була дуже важливою, от, я до сих пір не закінчив це десь. Ну, таке. А крім того що от там мав роботу, ще був, були, скажемо так, певні структури, які пробували, типу там ситуаційного центру, пробували якимось чином аналізувати ситуацію і пробувати передбачити що буде і як, от, пробувати відслідковувати о ці всі інформаційні певні провокації, мережеві і тому подібне і десь от в тих сферах я ще працював.

- Ну, Ви часу багато говорили, тобто насправді дуже цінно про Революцію на Граніті, але останнє питання: як — якщо подивитися на те, що в Україні ці революції або Майдани доволно регулярно відбуваються — Ви можете з Вашої точки зору як учасника деяких подій спостережити, чи це типово український спосіб політичної активності, чи вони пов’язані ці події одні логічно пов’язані між собою, тобто як Ви оцінюєте взагалі роль таких протестів, чи варто ще, що, якщо би зараз дійшло, там, за кілька років, не дай Боже, до чергових подій таких — це варто брати участь, чи це до цього може дійти також на скільки можна... тобто оцінюєте Майдани...?

- По перше може, а по друге можуть дійти, так? От, потім три Майдани, так, вони все таки були як варіанти самоорганізації населення і підйому, тобто люди підіймалися самі. І сам по собі Майдан, о такий як в нас Майдан це і мені видається, все таки, що є своєрідний феномен України, бо якщо навіть подивитися, що, тобто він, він якийсь, значить, інакший, він, в принципі від початку був неагресивний, це його потім, значить, під кінець перевели в агресивну форму, ну тому, що комусь з цим було, ну, скажемо так, вигідно. От, і... мені видається, що от, скажемо так, поступово, поступово, це свого роду такий котел, який виробив форму, нові форми самоорганізації суспільства як такого. Тобто я абсолютно не виключаю, що от о це все, що от тут, значить, варилося, бурлило, значить, тут, на цьому зокрема наших останніх Майданів, вона так по етапі, тому, що воно з чогось починалося, але люди росли і суспільство, значить, росло. І я не виключаю, що десь тут має виродитися можливо нова форма самоуправління, нова форма, скажемо так, ну, побудови, там, держави і тому подібне, то що називаєм там мережевим суспільством чи ще якимось іншим, тобто воно до того іде. Тобто це такий от своєрідний експериментальний майданчик, ну... і на певне, що

це тільки тут в Україні може бути, тому щов в Росії того не було. Но наприклад, тому, що там би зразу пішло от, до кулаків. На Заході тоже інша історія. Тобто, вот власне це є феномен України як такої, по перше, а по друге тут є ще інший феномен — то, що люди все таки, значить, по принципі вони добрі і щирі і ну, якісь, ну, відповідно і взаємовідносини і все, що відбувалося, воно зовсім значить по-інакшому було. Хоча, бачите, є одна проблема, це, скажем так, порушення, ці, не створюй собі кумира, так? От, проблема в чому полягає — що ми от створюємо собі кумира, того кумира приводим до влади. От, а потім ідемо додому, на диван, пити пиво і значить, чекати, що тобі, значить, щось впаде. Не впаде. От, тобто о цей Майдан він має довершуватися, тому що насправді, значить, ці всі Майдани і зокрема і останній Майдан так само, значить, він о тут відбувається. Тобто о ті Майдани насправді відбуваються в кожній конкретній людині, вони відбуваються в кожному конкретному підїзді, тому, що це є спосіб мислення, це є, значить, от тут боротьба була яка — в нас, ну, перший спосіб мислення якохось такого креа... ну, не креативно, тобто це молоді люди, які починали, які хотіли самоорганізуватися, яким можливо було, ну, не мати щось, там, загарнути собі і тому подібне, а важливо було відбутися, так? Важливо було бути. От, це, скажемо ті, яким важливо було самореалізуватися. І чому йому о ця система стара була непотрібна? Тому, що там не можна було самореалізуватися. Чому вони бачили Європу? Тому, що це був, ну, найкращий варіант, які вони бачили, значить, де такі можливості є. Ну, ще до кінця не придумали можливо, там, своїх, значить, варіантів. От і... а тут, значить, стоїть стара система, споживацька система, от, яка так само складалася, скажемо, новий бідний, це навіть ті новіє бідніє це навіть не обов'язково ці, які бідні, значить, грошима. Хоча вони переважно і грошима бідні. Вони і духовно бідні. От, це от ці постсовєцькі, це взяти наприклад о цю Східну Україну. Самі невинні, що вони такі. Насправді, тому що не на стільки працювали, там насправді завжди була чорна зона. Ті люди нічого не знали як вийти з шахти, от, і напитися. Вони тяжко працювали і їм нічого не пропонувалося. Тобто це є мертва зона і туди, скільки грошей не вливай, вона все проковтне, але там росту як такого не буде. І вони не бачили, вони не бачили іншого шляху, вони не бачили що можна ще. Таких, що не бачать що можна ще і як, що можна зробити їх насправді є дуже багато, значить, всюди, тільки не хочуть змінюватися. Відповідно о ці от майданчики, вони до сих пір відбуваються всюди. От. І проблема в тому, що дуже багато хто хоче, що би їм дали. Но не вийде так. Но так не впаде. Потрібно просто далі працювати.

- Ясно. Дуже дякую Вам за час...